

pacis regionarius diacono ad dexteram sui stanti, inde ad sinistram, et sic omnibus his alternatim, et tunc annuit cantori ut dicat 'Gloria patri', et procedunt ad altare, ibique diu orantes, bini et bini accedunt et osculantur altare; ita tamen, ut regionarius et qui sibi ad dexteram stat, primum accedant et saluent pariter in sinistra plaga altaris, et sic qui ad sinistram sunt duo in dextra parte; iterum duo ad sinistram, et tunc solus ille in dextra, si septem sunt; si vero quinque vel tres, eodem ordine perfici debet. Hoc facto iterum annuit cantori, ut repetat versum, et sic redeunt ad loca sua ex utraque parte altaris, versi ad orientem. Qui vero caereos tenent, stant ab utraque regione in choro, et juxta eos incensaria tenentur, et cum dicitur 'Kyrie eleison' statuunt candelas hinc et inde tres, mediam autem unam, et iterum cum subdiaconus accedit ad legendum, veniet unus eorum, et sistit omnes in ordinem orientem versus. Sane subdiaconus, cum leget¹⁾, ascendet primum gradum ambonis, cantor vero allel. vel gradalis minime, sed juxta stantes psallunt. Statim ut sonat a clero 'Christe eleison', presbiter procedit ad sinistram partem altaris sibi ad dextram, et dum presbiter angelicum carmen, hoc est 'Gloria in excelsis deo' incipit, subdiaconi non se vertunt ad orientem, neque quando dicit 'Dominus vobiscum', donec audiunt 'Oremus'. Dicta oratione a presbitero vadit sedere cum presbiteris in primo loco, et diaconi vertunt se stare contra semet ipsos mutuoque se aspicere. Cumque canitur all. veniet ostiarius portans oblatas, et dat omni scolae ad offerendum, qui sunt in inferiore gradu diaconatus; et iterum veniet ostiarius afferens ampullam cum aqua et dat cantori, illeque alicui stanti in choro subdiacono, si praesens est, ad tenendum. Cumque evangelium tollitur a diacono de altari ituro ad legendum, adest utique subdiaconus in dextera parte altaris sumitque pulvinar quod subjacet, et ambulat coram diacono, et obvios habent duos caereos et incensum quod presbiter adhuc sedens imposuit, et pergunt ad ambonem, scanditque diaconus ad sinistram ambonis, subdiaconus ad dextram, et iterum perlecto evangelio descendit diaconus ad dextram; stabunt quoque caeroferarii versi ad diaconum et medium inter eos habentes subdiaconum majorem et ex utraque parte incensaria. Postea portant caereos coram diacono ad altare, et illi alii caerei, qui interim stabant in choro, sursum feruntur etiam ad altare. Igitur perlecto evangelio, ut jam memoravi, accipit subdiaconus a diacono fanonem, quem supra dixi illum sumere in sacrario, et cum eo tenens evangelia portat primo presbitero ad salutandum. Inde alter subdiaconus tollens evangelium, postquam primus salutavit²⁾, portat omnibus presbiteris ad osculandum, et sic exiens de choro dat ostiariis ad reponen-

1) 'cum leget' Zusatz zweiter Hand.

2) salutat Hs.